

FYLAKRA

Ginkel G. van
biofysica
lef

**maandblad
rond de
utrechtse
fysika**

JAARGANG 32, nummer 2

APRIL 1988

FYLAKRA wordt uitgegeven voor de vakgroepen en afdelingen van de faculteit der natuur- en sterrenkunde van de rijksuniversiteit te Utrecht.

32e jaargang, nummer 2.

Redactie: mevr. A. Berkelaar, H. Buerman, J. Dijkhuis,
mevr. M. Feller, J. de Haan, G. Hooyman,
G. Nienhuis, A. van Nieuwpoort, P. de Wit.

Druk: huisdrukkerij van de faculteit der natuur-
en sterrenkunde.

Typewerk: Riet Bosman, Ton van Nieuwpoort, auteur(s).

Foto's: OMI.

Inlevering kopy: uiterlijk de eerste week van de
maand op het adres kamer 152 A
van het laboratorium voor
experimentele fysica, Princeton-
plein 5.

FESTIVITEITEN OP 15 APRIL.

Het zal niemand ontgaan zijn dat in het laatste halfjaar grote veranderingen in het Fysisch Laboratorium hebben plaatsgegrepen. Vrijwel iedereen is geconfronteerd met kameruitzettingen en gedwongen verhuizingen of tenminste met geluidsoverlast.

Nu de stofwolken zijn opgetrokken blijkt echter dat alles niet voor niets is geweest. Voor het groot uitgevallen 'schaftlokaal' is een smaakvol ingerichte ruimte in de plaats gekomen; zelfs aan gordijnen in passende kleuren is gedacht. Hoewel het belang van de beschikbaarheid van zo'n ruimte op geen enkele wijze onderschat mag worden, is toch de nieuwe bibliotheek waarschijnlijk nog belangrijker. De collecties van de oude bibliotheek op de eerste verdieping, van de theoriebibliotheek en van de sterrenkunde zijn hier bijeengebracht op een gebruikersvriendelijke manier. Al dadelijk bij het binnenkomen valt de royale, prettig verlichte inrichting op. De laatste nummers van de zeer uitgebreide tijdschriftenverzameling staan uitnodigend opgesteld; links en rechts kan men gaan zitten om literatuur te bestuderen. Een ander novum is de aanwezigheid van studiecabines achter in de zaal.

Op 15 april 1988 wordt het laboratorium in zijn nieuwe configuratie officieel geopend; er is zoveel veranderd dat er eigenlijk sprake is van een nieuw laboratorium. Om dit te benadrukken zal het gebouw een nieuwe naam krijgen: het Buijs Ballotlaboratorium.

Ook de bibliotheek en de kantine zullen op 15 april officieel worden geopend.

Het is de bedoeling om op de openingsdag een "open middag" in de bibliotheek te organiseren.

Natuurlijk is de bibliotheek iedere dag al open; de middag van de 15e moet dan ook een bijzonder cachet krijgen. Er wordt gedacht aan een kleine expositie van belangrijke, antieke boeken op het terrein van de natuurwetenschappen. Ook zal er uitleg gegeven worden over de plaatsing van de collectie, over het literatuuropzoeksysteem, en over de werking van het wonderbaarlijke telefaxapparaat. De bibliothecaris bereidt nog andere activiteiten voor; in ieder geval zal het de moeite waard zijn de bibliotheek te bezoeken.

Om ongeveer half vier gaat de bibliotheek dicht en begint de doopplechtigheid. Behalve de mogelijkheid tot het aanhoren van toespraken, zal daar ook de kans bestaan gratis in het bezit te komen van een brochure die speciaal voor deze gelegenheid wordt uitgegeven. In deze brochure is te lezen wie Buis Ballot was. Bovendien worden vele wetenswaardigheden vermeld over de afzonderlijke collecties die nu in de grote bibliotheek zijn samengebracht. Het is het soort geschrift waaruit bij een toekomstige heropening van het laboratorium veelvuldig geciteerd zal worden; zorg er dus voor dat uw kleinkinderen het in hun bezit krijgen.

Aan het eind van de plechtigheid, die ongeveer een half uur zal duren, zal de nieuwe kantine officieel in gebruik worden genomen. De dienst Restauratieve Voorzieningen heeft toebereidselen gemaakt om dit in stijl te laten verlopen. Zorg dat U erbij bent.

D. Dieks.

AFSCHEID

Als je ruim 36 jaar bij de (sub)faculteit Natuur- en Sterrenkunde werkzaam bent geweest en je de deur van je kamer op de zevende verdieping van het LEF achter je sluit, laat je alles nog eens de revue passeren. Ik dacht aan het Fysisch Lab. in de Bijlhouwerstraat, de Subcentrale Werkplaats Fysica, Sterrewacht "Sonnenborgh" en mijn activiteiten in bestuur en commissies.

Het was een boeiende periode, die op 22 januari met een afscheidsreceptie in het "Onderonsje" werd afgesloten.

Ondanks het slechte weer en andere geplande bijeenkomsten op die dag, kon ik toch van veel mensen afscheid nemen.

Mijn vrouw, de kinderen en ikzelf, zullen dit afscheid als een goede herinnering bewaren.

De cadeau's zijn met zorg gekozen en vervaardigd en de flessen met geestrijk vocht zullen mij inspireren voor de toekomst. HARTELIJK DANK.

Er werden mij enkele vragen gesteld.

- vind je het fijn om met de VUT te gaan
- heb je genoeg hobby's
- ga je je vrouw niet voor de voeten lopen

Ik zie het als volgt:

Als we nog een poosje gezond mogen blijven, dan is de vóór ons liggende periode ook boeiend.

We moeten het echter wel zelf gaan invullen, maar dát lijkt ons geen probleem.

Tot slot dank ik U ALLEN nogmaals voor de prettige samenwerking en ik wens u het beste toe voor de toekomst.

Geert de Jong.

Naamgeving

De meeste gebouwen van de Faculteit hebben een naam die wat flets aandoet, ongeacht of men een afkorting (KVS, LEF) of een volledig woord (Generatorengebouw) bezigt. Het is dan ook een gelukkig initiatief dat binnenkort het Laboratorium voor Experimentele Fysica een echte naam zal krijgen. Zoals bekend zal het worden genoemd naar de negentiende-eeuwse meteoroloog Buys Ballot, bekend als oprichter van het KNMI. Tevens is hij befaamd op grond van de naar hem genoemde wet, die zegt dat op het noordelijk halfrond van de aarde de luchtstromen van hoge naar lage druk een afwijking naar rechts ondergaan. Deze wet maakt weerkaarten een stuk begrijpelijker, zoals iedereen kan constateren.

De naam LEF is natuurlijk vanaf de opening van het gebouw treffend onjuist geweest, en weerspiegelde slechts de (steeds minder) hoopvolle verwachting dat het Instituut voor Theoretische Fysica nog eens een eigen gebouw zou krijgen. Met de latere komst van het Instituut voor Meteorologie en Fysische Oceanografie, en de recente inhuizing van de Vakgroep Sterrenkunde werd naamsverandering nog wenselijker. De keuze voor de naam van Buys Ballot getuigt van wijsheid, omdat hij immers binnen alle drie de vakgebieden bekend is. Een al te fysische of sterrenkundige naam zou immers gemakkelijk tot gevoelens van vervreemding kunnen leiden bij de astronomen dan wel de natuurkundigen, om over de meteorologen nog maar niet te spreken. Bovendien is het werk van Buys Ballot nauw met Utrecht verbonden.

Bij gelegenheid van deze doopplechtigheid is het misschien nuttig om enkele problemen te bespreken die met de namen van gebouwen en instituten verbonden zijn. Allereerst is er de spelling. Zonder afspraken zullen stellig verschillende versies in omloop komen, afhankelijk van de vraag of en waar men verbindingsstreepjes of spaties zal gebruiken. Ik voorzie de mogelijkheden:

- a. Buys Ballot Laboratorium
- b. Buys Ballot-Laboratorium

- c. Buys-Ballotlaboratorium
- d. Buys Ballotlaboratorium
- e. Buys-Ballot-Laboratorium.

Deze lijst is niet volledig, maar waarschijnlijk zullen andere mogelijkheden minder aanhangers krijgen. Welke van deze schrijfwijzen verdient de voorkeur? Versie a. zou weleens de meeste stemmen kunnen krijgen, maar ze is in strijd met de regels van de Nederlandse taal. De notatie met twee spaties is correct in het Engels (Buys Ballot Laboratory), maar in het Nederlands is het niet toegestaan om een naam te gebruiken als een bijvoeglijk naamwoord. Daar staat tegenover dat de notatie e., met twee verbindingsstreepjes, in het Duits correct is, terwijl in het Nederlands een naam als voorvoegsel intact dient te blijven. We schrijven immers niet Buys-Ballot? De juiste keuze voor de Nederlandse naam lijkt mij de versie d., maar ook versie b. is correct. Ik stel voor om af te spreken versie d. algemeen te gaan gebruiken. Het zou goed zijn te voorkomen dat vijf versies worden gehanteerd, al vrees ik beter.

Wat betekent dit nu voor de aanduiding van de plaats van onderzoek onder de auteursnaam in publikaties? Het antwoord ligt voor de hand. De naam met de schrijfwijze d. verdient de voorkeur. Wie ervan houdt om in de Engelse literatuur ook de instituutsnaam in het Engels te vertalen, kan de bovengenoemde Engelse notatie bezigen. De mengvorm a. (Nederlandse woorden, Engelse verbindingsen) moet echter afgeraden worden. De vraag of het wenselijk is om namen te vertalen is niet zo eenvoudig te beantwoorden. Aan de ene kant zal Jan zijn Engelse of Italiaanse brieven niet ondertekenen met John of Giovanni. Anderzijds, als we aan buitenlanders alleen de Nederlandse naam van onze gebouwen en instituten geven moeten we regelmatig storende fouten in adressering verwachten. Overigens moeten toch de meeste van onze correspondenten in den vreemde in staat worden geacht de versie d. na enige oefening foutloos over te schrijven.

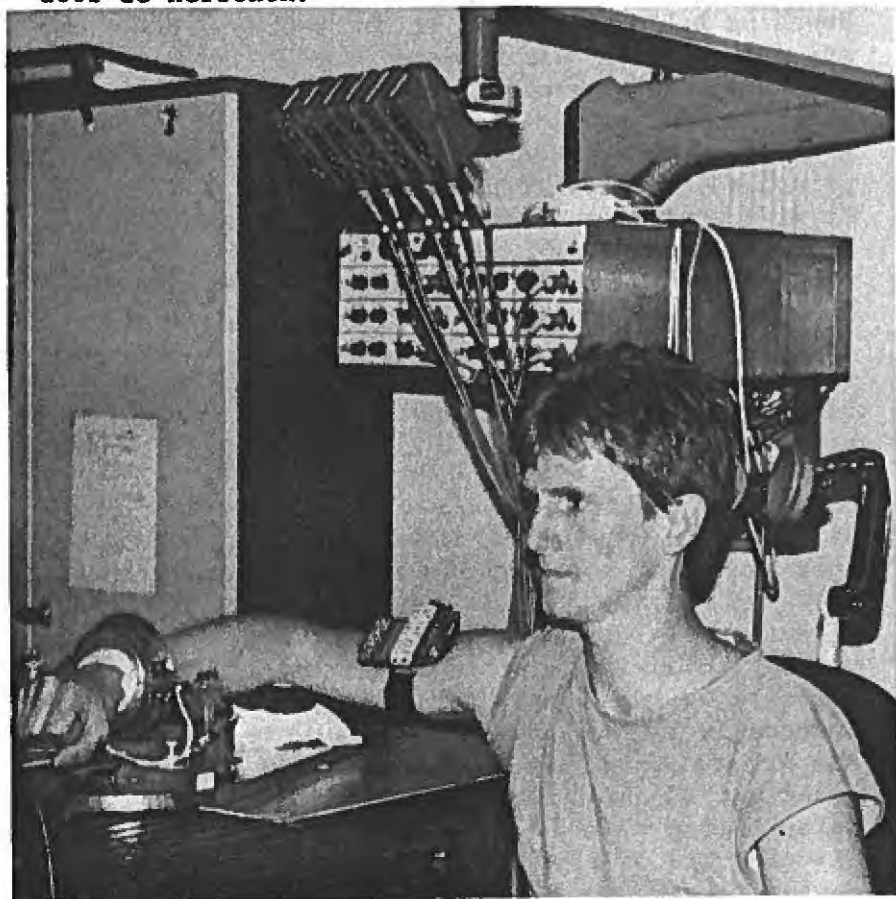
Velen van ons gebruiken in hun publikaties de aanduiding Fysisch Laboratorium. Op zichzelf kan die aanduiding natuurlijk gehandhaafd worden, omdat, naar ik begrijp, het Buys Ballotlaboratorium slechts het (dan voormalige) Laboratorium voor Experimentele Fysica zal zijn. Er is dan ook geen aanleiding om Uw geliefde lijfblad om te dopen tot **Bubalakra**.

Tenslotte maak ik van de gelegenheid gebruik om nogmaals aandacht te vragen voor een oud probleem, dat om onbegrijpelijke redenen nooit opgelost is. Het betreft de onherkenbaarheid van de gebouwen aan het Princetonplein voor bezoekers. Het kan voorkomen dat een buitenlandse collega na een lange reis, soms nog met een licht hoofd door het tijdsverschil, de Uithof bereikt, met in zijn agenda het befaamde adres 'Postbus 80 000', of, als hij geluk heeft, 'Princetonplein 5'. Veronderstel nu dat onze vermoeide en sympathieke reiziger erin geslaagd is om dit naargeestige, voor ons zo vertrouwde plein te vinden vanaf de bushalte, hetgeen toch slechts de allerbesten lukt na minder dan vier vergeefse doorsteekjes langs schijnbaar doodlopende paden. Hoe moet de uitgeputte onderzoeker weten in welk gebouw zijn beroemde collega is gehuisvest? Geen enkele naam op de gebouwen geeft richting aan zijn speurwerk. Zelfs de nummers op de gebouwen zijn niet te zien. Het zou van meeleven met onze bezoekers getuigen als op de gevels van alle gebouwen in duidelijk leesbare letters de naam te zien zou zijn. Hier is een uitgelezen mogelijkheid om met een minimum aan inspanning een hoge barrière aan ergernis en frustratie weg te nemen die de vrije uitwisseling van wetenschappelijke ideeën nu nog in de weg staat. Het zou natuurlijk helemaal fraai zijn als bovendien de spelling aan de regels van de Nederlandse taal zou voldoen, al zal de opgeluchte en uitgeputte reiziger op dat moment een foutje graag door de vingers zien.

Gerard Nienhuis

PROMOTIE ERNST VAN ZUYLEN.

Maandag 28 maart promoveert Ernst van Zuylen op het proefschrift "Coordination in the voluntary and reflex-induced activation of human arm muscles". Het onderzoek dat beschreven wordt in dit proefschrift heeft hij gedaan bij de vakgroep medische- en fysiologische fysica. In deze vakgroep wordt o.a. bestudeerd hoe mensen met behulp van hun spieren bewegingen maken en hoe deze (vaak complexe) bewegingen gestuurd worden door de hersenen.

In de biofysica wordt weinig aandacht besteed aan de fysiologische processen in de spier. We hanteren een natuurkundige benadering, waarbij we de arm meer zien als een zeer geavanceerde robotarm, die samen met de hersenen en het ruggemerg een regelsysteem vormt. Van deze 'robotarm' bestaan echter geen tekeningen en schema's. Door middel van metingen aan proefpersonen proberen we de aansturing van de arm te begrijpen.

Ernst heeft tijdens zijn experimenten de arm van de proefpersoon vastgeklemd, zodat je geen beweging bekijkt maar de kracht meet die door de spieren wordt uitgeoefend. Hij heeft bij verschillende krachtrichtingen de actieve spieren, en de mate waarin zij actief waren, gemeten. Hieruit konden verschillende sturingsprincipes gedestilleerd worden.

Er zijn veel meer spieren dan vrijheidsgraden van beweging, zodat er in principe verschillende combinaties van spieractivaties mogelijk zijn die samen dezelfde kracht opleveren. Uit de experimenten blijkt echter dat de activatie van de verschillende spieren bij een bepaalde taak altijd dezelfde is, ook voor verschillende proefpersonen.

De verdeling van activiteit over de armspieren bij verschillende richtingen van de kracht is door het werk van Ernst duidelijk geworden. De arm kan door middel van spieren krachten uitoefenen in flexie-extensie richting (buigen en strekken) en in supinatie-pronatie richting (draaien om de lengte-as). Door de manier van aanhechten van de biceps oefent deze spier een kracht uit zowel in flexie- als in supinatie-richting. Er zijn dus geen twee onafhankelijke spiergroepen voor de twee krachtrichtingen. Als bijvoorbeeld de biceps wordt aangespannen bij een supinatie-taak, levert deze ook een ongewenste kracht in flexierichting. Om deze kracht te

compenseren zal bij supinatie de triceps (een extensor) actief zijn, alhoewel deze spier niet aan de supinatiekracht bijdraagt.

Een andere conclusie uit zijn proefschrift is dat de activiteit van de verschillende spieren bij vrijwillige beweging op dezelfde manier verdeeld lijkt te zijn als de spieractiviteit opgewekt door reflexen.

Reflexen activeren spieren via zeer snelle zenuwbanen in het ruggemerg en gebruiken geen tijdrovende banen via de hersenen. Maar blijkbaar is er toch een gemeenschappelijk spiercoördinatiecentrum voor vrijwillige en reflexmatige bewegingen.

De experimenten aan een proefpersoon duren vaak de hele dag en eisen doorzettingsvermogen van de proefpersoon en van de experimentator. De kunst is om de (zwakke) signalen die met behulp van naaldelectroden in de spier worden afgeleid, de hele dag te behouden. Door bewegingen van de arm kunnen de elektroden in de spier namelijk verschuiven, waardoor je het signaal verliest.

Ernst bleek vooral een goed en geduldig experimentator, die graag filosofeerde over verbeteringen aan de opstelling.

Hij was ook altijd bereid om mee te denken met de andere promovendi, zowel over de opstelling als over de experimenten.

We kennen Ernst als iemand met veel principes die hem vegetarier, erkend gewetensbezwaarde en oprichter van een Utrechtse windmolenclub maakten.

Het milieuvriendelijk onkruidvrij houden van zijn moestuin in de Uithof heeft hij echter moeten opgeven. Een biertje drinken mag wel en daarom konden we vrijdag vaak met hem afdalen naar het Onderonsje. Meestal hadden we dan tussen de

middag al een paar kilometer hardgelopen, want Ernst is een actieve sporter. Ook houdt hij erg van sport kijken op de buis, zodat we blij zijn dat hij het proefschrift heeft afgemaakt vóór de Olympische spelen en het EK voetbal.

Ernst is in Utrecht geboren, op school geweest, heeft in Utrecht gestudeerd en zal in Utrecht promoveren. Gelukkig is zijn nieuwe baan bij advies- en onderzoeksbureau Ecofys ook in Utrecht, zodat we hem nog wel eens zullen tegenkomen.

Ernst veel succes, namens de vakgroep.

Jos van Sonderen.

FOTO'S VAN HET OMI

Eind 1987 werden wij bij het OMI onaangenaam verast door een wat tendentieus berichtje over de aflevering van foto's door het OMI. In Fylakra nog wel, het blad waar wij ons als oud bewoners van Trans I nog steeds mee verbonden voelen! En dat, zonder dat er iemand bij ons had geklaagd. We dachten juist dat het zo lekker ging met de dienstverlening naar Natuurkunde.

Gelukkig bleek bij navraag dat het inderdaad heel plezierig gaat met de dienstverlening aan Natuurkunde. Er bleken ook geen klachten over deze speciale fotoreportage te zijn. Waarom dan toch zo'n onaardig berichtje? Zelfs als er wel sprake zou zijn geweest van een fout, is zoiets ongebruikelijk en zeker niet erg collegiaal. En fouten maken we bij het OMI vanzelfsprekend ook. Waar gehakt wordt, vallen nu eenmaal spaanders.

Het probleem waar het hier om ging, is dat het OMI veertien dagen nodig heeft om de foto's van een fotoreportage af te leveren. Daardoor was er geen foto beschikbaar voor opname in Fylakra. Nu is de normale afleveringstermijn inderdaad veertien dagen. Dat gaat als volgt. Kleur-negatief opdrachten worden door het laboratorium opgehaald op dinsdag en vrijdag. Dat kan vaker, maar dat is duurder. Dinsdag wordt de film ingeleverd, vrijdag komt hij ontwikkeld terug. Van die film worden kontakafdrukken gemaakt, waaruit de beste foto's voor aflevering worden geselecteerd. We streven ernaar die opdrachten dinsdag weer naar het laboratorium te sturen, maar doordat er een weekend tussen zit, wordt dat ook wel eens vrijdag. In dat geval komen de foto's op dinsdag terug. Zo is het in dit geval ook gegaan, dat is vooraf aan de medewerker die de reportage bestelde meegedeeld, daartegen zijn geen protesten ingediend.

De foto's zijn ook zonder verdere opmerkingen opgehaald.

Zoals gezegd, het kan sneller. Maar meestal is dat ook duurder. In dit geval was er echter een heel goede tussenweg geweest. Van de kleurnegatieven hadden wij heel uitstekend een zwart-wit vergroting kunnen maken voor Fylakra. Daar moet je echter dan wel even om vragen. Met een beetje geluk was er dan binnen een week een foto klaar geweest. Kortom, als er speciale wensen zijn, bespreek die even. We proberen er dan altijd een mouw aan te passen. Zo hebben we elkaar in al dit jaren toch wel leren kennen!

Het OMI

Aan prof.dr. C. de Jager zijn twee onderscheidingen toegekend: de Hale-prijs van de American Astronomical Society en de Gold Medal van de Royal Astronomical Society.

Dr. D. van Norren van TNO Soesterberg is benoemd tot bijzonder hoogleraar in de oogheelkundige fysica aan de RUU vanwege de F.B. Fischerstichting.

Dr. R.M. Heethaar is per 01.09.87 aan de RUU benoemd tot gewoon hoogleraar in de medische fysica, in het bijzonder de informatica en de technologie.

De Koninklijke/Shell Prijs 1988 is toegekend aan de emeritus-hoogleraar in de theoretische fysica prof.dr. N.G. van Kampen voor zijn integrale wetenschappelijk werk.

DANKWOORD

29 januari is voor mij - en voor de mijnen - een onvergetelijke dag geworden, die als een gelukkige droom in mijn herinnering is achtergebleven.

De laatste maand van je ambtelijk leven heeft bij de fysica iets heel aantrekkelijks: geleidelijk aan vallen allerlei verplichtingen weg, iedereen is aardig tegen je (of beter: nog aardiger) en er wordt je het perspectief van een zeer aantrekkelijke toekomst voorgehouden.

Zo heb ik kunnen toeleven naar die allerlaatste dienst-dag, die dank zij de voortreffelijke zorgen van de heren Hollander, Kuperus, Ullersma en van der Vegt voor mij zo'n feestdag is geworden. Daarvoor wil ik hen nogmaals bedanken en niet minder ook voor de cadeaux die, afkomstig van velen, door hun bemiddeling konden worden overhandigd. Alle gevers hartelijk dank, ook voor hetgeen tijdens de receptie daaraan nog werd toegevoegd. Ik noem daarbij graag met name Fylakon, A-S², het Natuurkundig Gezelschap en het Faculteitsbestuur, wiens voorzitter me niet alleen een boek aanbood maar me ook een (Leidse) spiegel voorhield. Dat deden ook de heren Kuperus en de Wijn, ik heb de hartelijke woorden van allen zeer ge-

waardeerd.

Ik herhaal graag wat ik die middag al tegen een volle zaal mocht zeggen: het was een groot voorrecht, te behoren tot de Utrechtse gemeenschap van fysici. De bijeenkomst in het Transitorium, die wel iets weg had van een reunie, heeft nog eens laten zien, hoe goed het daar is. Dank aan U allen!

G.J. Hooyman

ED DE MOEL RI

Ja, mijn achtergrond. Ik ben in 1973 bij de Universiteit van Amsterdam Natuurkunde en Wiskunde met als bijvak Sterrekunde gaan studeren (grapje: in Amsterdam studeer je Sterrekunde, hier studeer je Sterrenkunde). Na een paar weken kwam ik er achter dat het ook was toegestaan om in plaats van Sterrekunde als bijvak Informatica te gaan doen. Ik heb me toen meteen laten overschrijven. Het eerste studiejaar doorliep ik voorbeeldig. Daarna nam ik een baantje aan als onderhoudsprogrammeur bij de faculteit Sociale Wetenschappen. Ik heb me daar een jaar of twee bezig gehouden met het onderhoud van SPSS, een verzameling programma's die ook hier niet helemaal onbekend is. Na die twee jaar had ik SPSS wel gezien en verhuisde ik naar de Vakgroep Medische Informatica van de Vrije Universiteit, waar ik rekenwerk ging doen voor de promovendi bij de subfaculteit Tandheelkunde. In eerste instantie werkte ik daar maar twee dagdelen per week, een leuke bijverdiensite voor een student dus.

Ik had het bij die vakgroep redelijk naar mijn zin en van 2 dagdelen werd het 2 dagen per week en na een tijdje werkte ik er full-time. Je begrijpt dat de studie zo tegen die tijd niet werkelijk meer vorderde.

Ik had me echter nog niet helemaal van de Natuurkunde en de Universiteit van Amsterdam afgekeerd. Ik ben tamelijk betrokken gebleven bij allerlei activiteiten van de subfaculteit Natuur- en Sterrekunde daar en ben een jaar of vijf vrij actief geweest binnen de facultaire excursiecommissie. We organiseerden in die tijd

elk jaar een aantal binnenlandse excursies en één keer per jaar een excursie naar een faculteit Natuurkunde in het buitenland. De eerste excursie van die soort die ik mede organiseerde was naar CERN, daarna volgden Oxford (Culham), Parijs (Meudon en Saclay), Krakau, en Bologna. Een aantal mensen die nu ook bij deze faculteit werken heeft me in die tijd leren kennen.

Dan komen we zo zoetjes aan toe aan het jaar 1982. In dat jaar besloot ik dat het niet waarschijnlijk was dat ik de Natuurkundestudie nog ooit zou afmaken. Ik werkte inmiddels al twee jaar full-time bij de Vakgroep Medische Informatica. Daar was ik betrokken geraakt bij een project dat tot doel had de informatievoorziening in de ziekenhuisapothek te automatiseren. Dit project heeft een jaar of vijf gelopen en heeft onder andere een systeem opgeleverd dat nu in een stuk of vijftien ziekenhuizen in Nederland wordt gebruikt voor de begeleiding van de dagelijkse gang van zaken in de apotheek daar. Het systeem houdt enerzijds het individuele geneesmiddelgebruik per patiënt in de gaten en verzorgt anderzijds het magazijnbeheer en de inkoopadministratie. Dit project liep in 1984 af. Sindsdien heb ik me bij die vakgroep beziggehouden met allerlei verschillende zaken: het ontwerpen en bouwen van expert-systems, het opzetten van een informatica-practicum voor geneeskundestudenten en het verbeteren van een diagnosesysteem dat op basis van een cardiogram (ECG) wat voorzichtige uitspraken kan doen omtrent de gezondheid van een patiënt.

Veel van de programma's die ik heb geschreven zijn ontwikkeld in de taal MUMPS, een taal die binnen deze faculteit waarschijnlijk niet al te bekend zal zijn. Voor wie daar meer over wil weten heb ik een boekje geschreven, eerst als een soort collegedictaat voor de Vakgroep, inmiddels is het als 'echt' boek in de boekhandel verschenen.

Die taal MUMPS kent een gebruikersgroep, die wereldwijd ongeveer 2000 leden telt. Als je rekent dat DEC en IBM beiden slechts als één lid tellen, dan begrijp je dat zo'n getal niet zo veel zegt. Binnen die gebruikersgroep ben in een nogal bekend persoon: ik zit in de werkgroep die zich bezighoudt met de syntactische ontwikkeling van de taal. In 1977 kwam de eerste ANSI-standaard voor deze taal tot stand, in 1984 was de eerste up-date en we zijn nu hard bezig om de standaard die in 1989 moet worden geaccepteerd klaar te krijgen. De activiteiten voor deze werkgroep laten me nog al wat reisjes maken (overigens: op kosten van de MUMPS-gebruikersgroep).

Dan komen we zo zoetjes aan weer een beetje terecht in de tegenwoordige tijd. Ik ben hier op de plaats gekomen die tot aan het begin van dit jaar werd bezet door Hans Schrijver en zal zijn werk gaan voortzetten. Dat komt er op neer dat ik een van de mensen ben van de computergroep bij Signaalverwerking en dat ik een rol zal spelen bij het bepalen en uitvoeren van het rekenapparatuurbeleid van de Faculteit hier.

Die letters RI staan voor Register Informaticus. De Vereniging van Register Informatici is een groep mensen, oorspronkelijk een afsplitsing van

het NGI, die proberen om de slechte naam die de automatiseringswereld in het algemeen heeft wat minder te maken. Je kunt lid worden van deze Vereniging wanneer je een aantal jaren als automatiseerder hebt gewerkt en daarbij hebt laten blijken dat je dat vak verstaat. In zekere zin zou je kunnen zeggen dat de letters RI een kwaliteitsgarantie moeten inhouden. Vooralsnog heeft de term RI nog niet de wettelijke achtergrond die de term RA (Register Accountant) bijvoorbeeld wel heeft, maar de Vereniging werkt er hard aan om dat wel zo geregeld te krijgen.

Een aantal mensen binnen deze Faculteit kende ik al voordat ik hier kwam werken, de meeste van hen vanuit mijn tijd bij Natuurkunde in Amsterdam, maar sommigen toch ook vanuit de tijd dat ik bij Medische Informatica werkte. Ik werk hier nu sinds 1 november en begin me een beetje op mijn plek te voelen. Ik denk dat ik het hier wel naar mijn zin zal hebben.

T.P. Wijnhoven, promovendus AGF.

"I'm your new secretary. Am I an hour late or 23 hours early?"

In dezelfde periode zijn vertrokken:

mw. B. Badoux Cazander, med. de bibliotheek
 L.C.J. van de Berg, promovendus MFO
 C.P. Couturier, lab.med. MFF
 K.A. Griffioen, wet.med. kernfysica
 W.A. van de Grind, wet.med. MFF
 M.B.M. Hofman, adm.med. bureau
 G.J. Hooyman, hoogleraar ION
 G. de Jong, techn.med. sterrenkunde
 P. Korevaar, promovendus sterrenkunde
 H.A.J. Meijer, promovendus AGF
 O. Namba, wet.stefmed. sterrenkunde
 B. Nienhuis, wet. stafmed. MFF
 mw. E. Palm de Bruijn, adm.med. mol. biofysica
 M.J. Portanger, techn.med. MFO
 M.J.M. Pruppers, promovendus AGF
 P.J.M. Rietveld, comp.med. signaalverwerking
 D. Visser, promovendus MFO
 J.W. de Vries, promovendus kernfysica
 T.C. van der Weiden, wet.med. natuurk.winkel

DOCTORAAL EXAMENS 25.01.88

Experimentele natuurkunde, oude stijl

M.P. van Eekhout, mw. C. van der Kolk, M.E.M. de Winkel, W.A. de Zeeuw.

Grondslagen van de natuurkunde, oude stijl

H.W. de Regt.

Meteorologie, oude stijl

T.F. de Bruin, R. van Dorland.

Experimentele natuurkunde, nieuwe stijl

F.J. Bisschop, J.H. Bultman (cum laude), M.J. Kronenburg, J. Sijsma.

Examen M.O.-B natuurkunde 29.12.87

J.C.J. Kock.

DOCTORAAL EXAMENS 29.02.88.

Experimentele natuurkunde: M.J. van den Boogaard, A.R. de Bree, B. Faatz, A.C. de Goffau, R.G. van Silfhout.

Gemengd doctoraal theoretische/experimentele natuurkunde:

C.T. Hogenhuis.

Examen M.O.-B natuurkunde:

C.J. Sinke.

klein Journaal

ALGEMEEN FYSISCH COLLOQUIUM.

- 31 maart prof.dr. I. Sick (Basel) (*)
 "Scaling in electron scattering from
 momentum distributions to constituent
 properties".
- 21 april prof.dr. M.J. van der Wiel (Nieuwegein)
 "FELIX: een faciliteit voor experimen-
 ten in het infrarood".
- 19 mei prof. dr. J.M. Marlborough (Londen,
 Ontario en Utrecht)
 "Solar and stellar winds".
- 26 mei prof.dr. G. Imbusch (Galway, Utrecht)
 "Ruby-Solid state spectroscopy's
 serendipitous servant". (**)

Plaats: zaal 056 laboratorium voor KVS, behalve
 de voordrachten van prof. Sick en prof. Imbusch die
 in Transitorium I (blauwe zaal) worden gegeven.
 Tijd: 16.00 uur.

- * aan prof. Sick wordt dit jaar door de Universiteit
 een eredoctoraat verleend.
- ** prof. Imbusch bezet dit jaar de Donders-leerstoel.

KERNFYSISCH SEMINARIUM.

- 14 april dr. C.T.A.M. de Laat (Utrecht)
 "Deeply bound 3d orbits in pionic atoms".

Plaats: coll.zaal R.J. van de Graaff laboratorium.
 Aanvang: 15.30 uur.

COLLOQUIA STERREKUNDIG INSTITUUT

De colloquia worden gehouden op dinsdagmiddag om 16.00 uur in kamer 102 van het Laboratorium voor Experimentele Fysica.

29 Maart	Drs. W. van der Veen (Leiden)
"An infrared view on late stages of stellar evolution"
12 April	Dr. H. Burm (CHEAF)
"The inner region of accretion disks"
19 April	Dr. A. Achterberg (Utrecht)
"Active galaxies and Quasars: a review"
14 Juni	Prof. A. Underhill (Vancouver)
"The meaning of Wolf-Rayet Spectra"

COLLOQUIA FYSISCHE INFORMATICA RUU.

13 april	A.J. van der Steen (RUU)
Enkele voorbeelden van architectuur afhankelijkheid van numerieke algorithmen.
27 april	A.J.B. de Rooij (KEMA, Arnhem)
3D-spect in het KEMA bronterm-onderzoek
11 mei	A.C. van Bochove (PTT Neherlab.)
Coherent optische communicatiesystemen.

Deze colloquia worden gehouden in zaal 056 van het KVS-gebouw, Princetonplein 1. Aanvang 16.00 uur.

SEMINARIUM GECONDENDEERDE MATERIE 1988

- Vrijdag, 15 april D. Frenkel
(aanvang: 16.00 uur) "Brownse beweging en computer spelletjes"
- Vrijdag, 22 april C. Dekker
"Statistische en dynamische eigenschappen van het tweedimensionale Ising spinglas
 $\text{Rb}_2\text{Cu}_{1-x}\text{Co}_x\text{F}_4$ "
- Vrijdag, 6 mei J. Walraven (Amsterdam)
"Atomair waterstof: fysica met een ultrakoud gas"
- Vrijdag, 27 mei A.J. de Vries
"Laserspectroscopie aan Gd^{3+} verbindingen"
- Vrijdag, 10 juni G. Blasse
"Het ontwerpen van luminescerende materialen"
- Vrijdag, 17 juni G.F. Imbusch
(aanvang: 16.00 uur) (titel wordt later aangekondigd)

Plaats: Laboratorium voor Vaste Stof,
Princetonplein 5, De Uithof (kamer 260)

Tijd : 16.30 uur (tenzij anders aangegeven).

N.B. : een kwartier vóór aanvang wordt thee geschonken.

ALGEMEEN CHEMISCH COLLOQUIUM FACULTEIT SCHEIKUNDE

- 31 maart 1988 "Nieuwe Materialen"
Prof.dr.ir. M.H. van de Voorde
Materials Division, Commission of
the European Communities
Joint Research Centre, Petten.
- 28 april 1988 "Bindingen maken en breken op meta-
len"
Prof.dr. G. van Koten
Vakgroep organische chemie, R.U.
Utrecht
Deze lezing wordt voorafgegaan door
een facultaire postersessie.

Deze lezingen worden gehouden in de Blauwe Colle-
gezaal, gebouw Tandheelkunde, Sorbonnelaan 16,
3584 CA Utrecht.

Aanvang: 16.00 uur.

AFSCHEID.

Per 1 mei a.s. zal de administrateur van de werkplaats Fysica, de heer Knol, in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zijn dienstverband beëindigen.

De heer Knol is nog één van de weinigen die tot zijn 65e jaar gewerkt heeft, dit wordt steeds unieker.

Voordat hij bij de werkplaats in dienst kwam heeft de heer Knol gewerkt op het bedrijfsbureau van de staalfabriek Demka. Over deze periode kon hij altijd heel boeiend vertellen. De ervaring, daar opgedaan, kwam hem op de administratie - later bedrijfsbureau - goed van pas, denk maar aan de kennis van materialen en op specificatie bestellen van artikelen.

Zeer veel aandacht en tijd heeft hij geschonken aan het opnieuw opzetten en up-to-date houden van magazijn-voorraadlijsten. Hierdoor heeft hij zeer intensief met diverse leveranciers contact gehad. Ook aan de inventarisatie van het gereedschap-magazijn heeft hij veel aandacht besteed.

De heer Knol heeft ruim 8 jaar de administratie van de werkplaats gedaan, de laatste jaren daarvan met assistentie van Marian Oskam. Hij heeft in die tijd de administratie op een aantal punten eenvoudiger gemaakt en daarbij goed het verband met de boekhouding van fysica vastgehouden.

Hij schept er elk jaar weer een genoegen in het overzicht te presenteren waarin per afdeling wordt aangegeven wat de werkplaats aan inkomsten heeft.

Jammer genoeg is het laatste jaar voor hem minder prettig geweest, doordat hij toch vrij plotseling rugklachten kreeg en zelfs zodanig dat hij lange tijd nog maar halve dagen heeft kunnen werken. In

deze periode heeft hij veel werk gemaakt van het op papier zetten van het verloop van de administratie, waarvan nu veel gebruik gemaakt wordt. Door mijn functieverandering ben ik de laatste 2 jaar de directe chef van Rien geweest en heb de samenwerking als zeer prettig ervaren, hopende dat dit wederzijds is.

Om veel anecdotes te kunnen vertellen is de periode waarin wij samen gewerkt hebben eigenlijk te kort geweest.

Waar hij altijd vol trots over vertelde waren zijn kinderen en de vakanties die hij bij zijn dochter in Frankrijk doorbracht.

Rien, ik hoop dat je na het afscheid, ondanks je rugklachten, toch nog een fijne tijd met je vrouw en kinderen zult hebben.

M.N. Koning.

De Achterkant III

Mededeling voor Pc gebruikers met Harddisk:

**Maak regelmatig een BACKUP van uw harddisk.
Eens zult u er baat bij hebben.**

Omdat de 'normale' Backup van MS-DOS zeer traag is hebben wij een **FASTBACKUP** op diskette, deze maakt van een volle 20 Mb harddisk een BACKUP in 15 minuten. FAST-RESTORE is ook op de diskette aanwezig.

Hoe aan te komen: lever een lege diskette in (op kamer 168/169, LEF) en men ontvangt een volle diskette, met FASTBACKUP en FAST-RESTORE.

dBase III (+) programmeurs OPGELET:

Er bestaat een diskette met Utilities die het gebruik van dBase III vergemakkelijken.

Zoals SAVESCR: Hiermee kun je in totaal 5 schermen opslaan en vervolgens weer aanroepen.

MENUBAR: Een routine waarmee je op eenvoudige wijze menu's kunt maken waarin je door het verplaatsen van de lichtbalk een keuze kunt maken.

Er staan in totaal 15 van dit soort programma's op diskette. Dit alles is te koop voor excl. btw. f. 240,=.

Afz. Harry Jacobs
Tel. (53) 4028 / 1498.

DE VAKANTIETIP VAN DE MAAND!!

"Here's one you'll love! Two weeks in an open boat without food and water."

NIEUWS VAN FYLAKON.

De op 24 maart j.l. georganiseerde kaartavond was een grandioos succes, tenminste voor degenen die van klaverjassen houden.

56 deelnemers bestreden elkaar vol enthousiasme waarbij Gerrit Dirkse als eerste eindigde met een puntentotaal van maar liefst 5424.

De poedelprijs was voor J. Langzaal die 3872 punten bij elkaar 'sprokkelde'.

De oplettende lezer zal begrepen hebben dat de bridgers het (wederom) hebben laten afweten. Jammer.

Op veelvuldig verzoek wordt op 10 mei a.s. wederom een kaartavond georganiseerd.
Aanvang 20.00 uur; plaats: het Onderonsje.

Naast klaverjassen is er ook de mogelijkheid andere kaartspelen te beoefenen, zoals bridge (we blijven volhouden) en b.v. jokeren.

LET OP DE AANKONDIGINGEN DIE BINNENKORT OP DE DIVERSE BORDEN ZULLEN WORDEN OPGEHANGEN.

U kunt U ook nu al opgeven bij Wim Rakke, p/a interne dienst, telefoon 1545.

